"FANZIN"

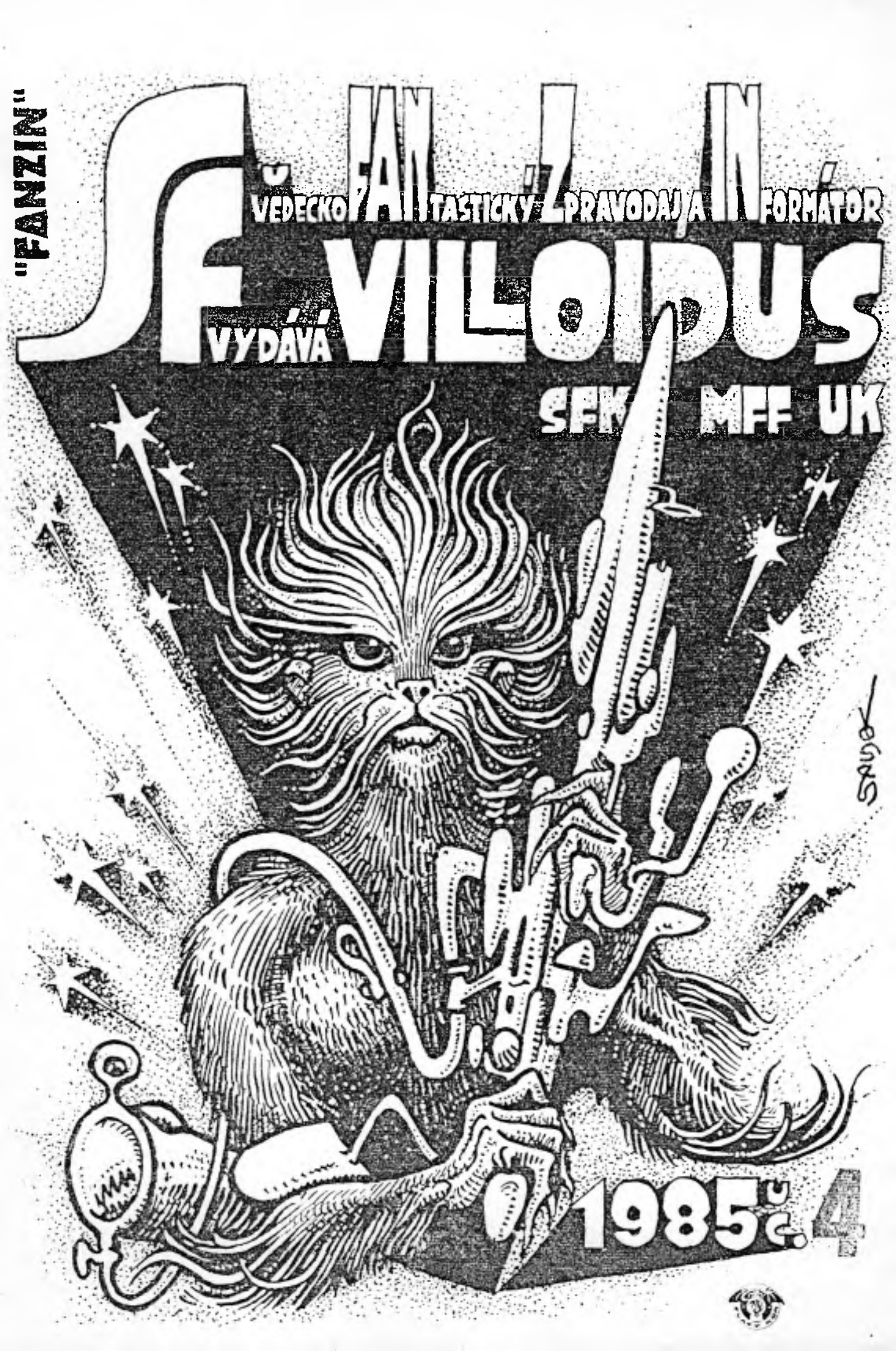
SF FAN-ZIN

VĚDECKO FANTASTICKÝ ZPRAVODAJSKÝ INFORMÁTOR

VYDÁVÁ

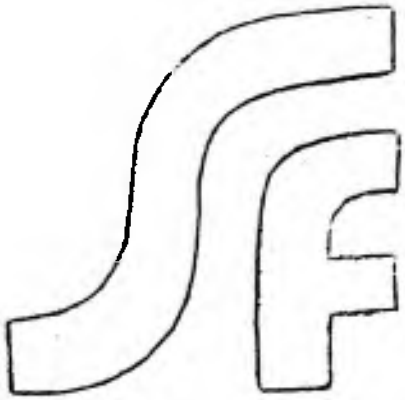
VILOIPUS

SFK MFF UK

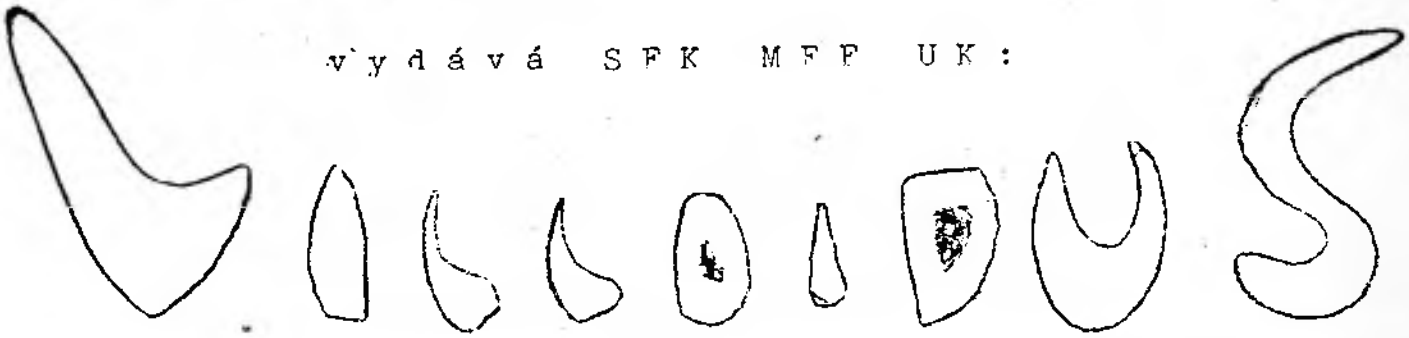

1985 ČÍSLO 4

4 = 4 = 4 = 4 = 4 = 4

fanzin vědecko-fantastický a zpravodaj a informátor

vydává SFK MFF UK:

OBSAH:

PARCON'85	str.	2	Snůška pomluv na adresu Science fiction, avšak její obrana /Jarosla Veis/
úvaha	"	10	PARCON'85 /-mhv-/
druhá povídka	"	11	Jan HLAVIČKA: O tom, co se v skutku stalo
nabídka	"	14	Trička SFK Villoidus /Villoidus/
recenze s ukázkami	"	15	D.Adams: Restaurant na konci vesmíru /II/
recenze s ukázkami	"	17	D.Adams: Život, vesmír a vůbec všechno /III/
recenze s ukázkami	"	19	D.Adams: Sbohem a díky za ryby /IV/
TATRACON'85	"	21	Víkend v "Slovenskom raji" /-mhv-/
zpráva	"	23	V Šumperku nelení /-jkr-/
třetí povídka	"	24	Pagi: Posilovač inteligence /naivní horror/
povídka z Huňáče	"	25	D.Dvořák: Socha
anglická báseň	"	27	Z.Wagner: Computer cradle - song
recenze	"	28	B.Vorel: Saturn 84
překlad	"	29	M.Hausin: Lidovna
minizprávička	"	29	SF na podzim /-mhv-/

SF: Fanzin pro vnitřní potřebu SFK Villoidus při FO SSM MFF UK Praha
Vychází neperiodicky 5 - 7 krát ročně NEPRODEJNÝ!
Šéfredaktor: Martin Hlaváč
Na čísle 4 spolupracovali: Michaela a Zdeněk Rampasovi, Jiří Krtička.
Náklad 250 výtisků; počet stran: 29
Redakční uzávěrka: 1.10.1985
Adresa: SFK Villoidus, kolej Hvězda 3blok/2, 162 08 Praha 6

EV SSM 924

SNŮŠKA POMLUV NA ADRESU SCIENCE FICTION,

AVŠAK JEJÍ OBRANA

V roce 1959 přednesl anglický fyzik a spisovatel Charles Percy Snow, z jehož díla česky známe například romány Profesoři a Cesty moudrosti, úvahu, jež později vyšla tiskem pod titulem Dvojí kultura. Knížečka měla ještě podtitul: A Second Look - což by se dalo česky volně přeložit asi jako: ještě jednou na staré téma. To staré téma byla znepokojení z existence dvou odlišných a stále víc se vzájemně vzdalujících větví moderní kultury a vzdělanosti. Na jedné straně větve humanitní, na druhé pak přírodovědné. Zmíněné rozpolcenosti či možná schizofrenie moderní kultury si už před Snowem všimli například H.G.Wells nebo Thomas Huxley, avšak teprve Snowova přednáška a následující polemika s literárním kritikem Leavisem vyvolaly zájem a dokonce i faktické důsledky. O co Snowovi a před ním i ostatním šlo:
Dokazoval, že celý výchovný systém a stavba moderní kultury prohlubují rozdíly mezi dvěma stranami jedné mince. "Intelektuální život společnosti se rozpadl," píše, "na jednom pólu najdeme kulturu vědecké pospolitosti, na druhém pak kulturu tradiční. Mezi nimi existuje těžko překlenutelná propast." Snow hledá dno této propasti už v počátcích průmyslové revoluce a stopuje potom důsledky této polarizace až do současnosti, tedy současnosti šedesátých let. Klade důraz na nutnost znovunalezení společného jazyka věd přírodních i humanitních a obává se o osud vzdělance, vybaveného tradičními poznatky, který se náhle octne v moderní džungli makromolekul, reversních transkriptáz, urychlovačů, slabých a silných interakcí, programovacích jazyků, čipů a vůbec všech dalších rekvizit dneška. Bojí se o něj a proto ho vyzývá, aby se pokusil pochopit, že přírodní věda není zlá.

Přirozeně, že ze začátku sklidil posměch. Zvláště literární kritici se podivovali nad tím, že je možno vůbec přirovnávat například význam znalosti druhého termodynamického zákona k důležitosti Shakespearova díla. Následující výměna názorů, pochopitelně plná vášní, přirozeně k řešení ničeho nepřispěla, nanejvýš prozradila, že na obou stranách existují jedinci, kteří mluví každý ji-

FV SSM 025

ným jazykem a jazyku, jímž mluví protivník, naprosto nerozumějí. Řada dalších, kdo do diskuze zasáhli, si uvědomovala nutnost vzájemného pochopení a nutnost překonat onen postoj, jenž britský biolog Peter Medawar krásně nazval soutěží o území, na něž mají nárok jak kultura, tak věda. Mimochodem, mnohem smířlivější stanoviska tu zaujívali přírodovědci. Přece jenom se mnohem snáze přiznáváme, že neznáme termodynamické zákony, než abychom neznali Hamleta.

Co tohle má ale společného se science fiction? Musím s lítostí pravit, že nic, vůbec nic. Nikde ve sporech o dvojí kulturu, v žádné diskusi a polemice se nedočítáme alespoň drobátko o literární kategorii zvané science fiction. A přitom už sám název - science fiction, vědeckofantastická literatura - volá kolem dokola, že v něm se snoubí to podstatné z vědy - i z kultury. Není tu tedy cosi podivného, že žádný ze slovutných účastníků diskuse nepovažoval za nutné upozornit na dílo třeba Vernovo nebo Wellsovo? A abychom si nemysleli, že to platí jen ve snobské Anglii, tak si řekněme, že v roce 1981 uspořádala Československá astronomická společnost panelovou diskusi o vztahu astronomie a umění, jíž se účastnili rovnoměrně jak astronomové a fyzici, tak lidé kulturní, tedy ti, jimž je umění povoláním. A zase se mluvilo o všem možném a důležitém, avšak o science fiction nikoli. A to prosím na půdě astronomické, která vlastně do jisté míry symbolizuje vědeckofantastickou literaturu, vždyť pro mnoho lidí je právě dobývání vesmíru jejím stěžejním tématem. /Na okraj - vlastně něco problematika diskuse o dvojí kultuře se SF společného měla. Podle některých teoretiků, například Patricka Parringera, byla vlastní příčinou rozmachu specializovaných seminářů o SF na amerických a částečně i anglických univerzitách, ovšem až ex post./

Klademe-li si otázku, proč vědeckofantastická literatura není brána v potaz jako ideální most přes zmiňovanou propast mezi dvěma kulturami, můžeme se buď spokojit s vyhýbavým konstatováním, že oni - rozuměj potrhlí debatéři a nečtenáři science fiction - tomu tak jako tak nerozumějí, proč si tedy s nimi lámat hlavu - nebo nezbývá než uvažovat, co to vlastně vědeckofantastická literatura je. Je to žánr, literární kategorie, způsob vnímání skutečnosti? Tady už je první úskalí a rodí se první pochybnost: proč si musíme tak pracně vysvětlovat, co máme na mysli? Když chceme mluvit o detektivce, historickém románu, konverzační komedii, nemusíme ani na okamžik s nikým diskutovat, každý rázem chápeme, co je předmětem

zájmu či zkoumání. Zdá se, jako kdyby právě do science fiction věda - tedy věda přírodní - zavála něco ze své metodiky, nutnost přesně vymezit hranice, definovat. Je to paradoxní, už proto, že značná část definic se snaží právě vědu z celé záležitosti vytěsnit. A aby bylo paradoxů ještě víc, brání se někteří autoři, jako například Kurt Vonnegut, nařčení, že píší science fiction a jako jeden z argumentů používají, že jsou ve své podstatě vědci či vědecky uvažujícími lidmi, což se o autorech science fiction, alespoň podle Vonnegutova tvrzení, prohlásit nedá.

Nehodlám se teď pokoušet definice science fiction vyjmenovávat ani přispívat vlastním pokusem. Chtěl bych si spíše všimnout něčeho jiného - že totiž většina oněch definic tak či onak předmět našeho zájmu postihuje, nikoli však vymezuje. Dozvídáme se z nich, co je science fiction mimo jiného a nebo jak t a k é vypadá. Vždycky si přitom vzpomenu na nádhernou větu anglického satirika Samuela Butlera, který kdysi napsal, že slepice je pouze metodou, jíž vejce vytváří jiné vejce. Při troše dobré vůle, jíž je vždycky dost mezi námi, kdo máme vejce rádi a chceme jim pomoci, by přece bylo možné i takovéto prohlášení označit za definici. Avšak nebyl by právě tenhle postoj vejcím i slepicím poněkud medvědí službou?

Mám totiž dojem, že veškerá snaha po definování a vymezování, veškeré usilovné pídění po předchůdcích a předcích, celý ten důraz kladený na významné postavení vědeckofantastické literatury mezi všemi ostatními literaturami vyplývá ze všeho možného, než z pocitu oprávněnosti takového postoje. Sebejistota je snad nejdůležitější z životních jistot, a kdo si ji musí stále dokazovat, prozrazuje pouze její nedostatek. A tak se někdy zdá, že vedle vágně vymezených, jen si tak prostě existujících, avšak zcela samozřejmých literárních kategorií tu najednou stavíme podpůrné teoretické lešení, které může taky zvenčí vypadat jako plot, za který se nemá nahlížet. A to i přes fakt, že jsme se pořád ještě neshodli na definici. Nemohu si pomoci, ale vždycky, když narazím na údajné Aldissovo tvrzení, že žádná science fiction neexistuje, vydávané mimochodem taky za definici, napadá mě, zda náhodou nemá pravdu. Neboť co když tou skutečně existující, skutečně žijící science fiction není kategorie literární, podmnožina v celkové množině literatury, nýbrž cosi jiného a ve své podstatě mimoliterárního?

Chcete vědět co? Jste to vy, právě vy.

Řeknu-li fandom, je to nehezký anglicismus. Řeknu-li fanouškovské hnutí, zní to trochu jako odbor přátel Slávie. Nicméně mám na

FV SSM 027

mysli pospolitost, spojovanou jednak zájmem o jedno a totéž, jednak určitou aktivitou. Právě aktivita této pospolitosti, její vlastní život, určitá organizovanost ji odlišuje od ostatních jevů, s nimiž se kolem literatury a umění vůbec setkáváme. Určitou analogii lze objevit snad jen u jazzu, což platí celosvětově, a v Jonášklubu, což je jev typicky český. To nejsou jen společně vstřebané knížky, filmy, hudba atakdál. Je to především postoj k životu, společné vnímání reality a vytváření její metafory.

Je to na jedné straně cosi skvělého, na druhé to však s sebou nese i problémy. Největší z nich asi je tendence k uzavření do sebe sama. Odtud pochází onen často zdůrazňovaný pocit ghetta - ovšem pozor! ghetta dobrovolného, o němž občas hovoří a píší pamětníci prvních desetiletí fandomu amerického. Každá taková výjimečná pospolitost totiž obsahuje i prvek nepochopenosti okolím, na což lze reagovat buď úsilím o nalezení společného jazyka a nebo právě uzavřením do sebe sama. Aktivita se potom soustřeďuje na adoraci předmětu společného zájmu - tedy zdůrazňování významu, v našem případě science fiction, hledání nejjemnějších nuancí její specifiky - atakdál, až se dostaneme k budování pomníku něčeho, co ještě žije a má i dál žít. Kruh je potom uzavřen, ocitáme se v situaci, v níž byla science fiction před určitou renezancí šedesátých let, před nástupem anglosaské nové vlny a vlastně i renezancí, k níž došlo koncem sedmdesátých let u nás. Může to být bludný kruh, nebo, chceme-li se držet terminologie science fiction, möbiův prstenec. Podstatné je nedopustit, aby se uzavřel a vřadit science fiction do literatury jako takové, která je součástí kultury, ať už humanitní či přírodovědné. Nedopustit uzavření tohoto kruhu je podle mého názoru tím nejdůležitějším úkolem, jež má dnes pospolitost science fiction před sebou. /Na tomto místě bych možná mohl začít i strašit věčným zatracením, vyhrožovat, že nestane-li se tak, zajde science fiction v Čechách a okolí bídně na úbytě a za nějakou dobu po ní pes neštěkne. Činit to ovšem nebudu, protože to nemá smysl. Science fiction samozřejmě nezahyne, i když se uzavře před celým světem, bude existovat dál, stejně jako existuje Matějská pouť nebo dechovka. Ovšem byla by to škoda existovat jen ve Stromovce nebo na Vlachovce či jinde podobně./

Zatím jsem se ve svém balancování nad propastí mezi dvěma kulturami obracel především k té humanitní, k literatuře. Pokusím se teď opatrně otočit o stoosmdesát stupňů k vědě jako takové. Jaký význam má pro ni science fiction?

FV SSM 928

Lidové podání praví, že nesmírný. Mezi námi scifisty se tradují skazky, podle nichž zpravodajské centrály mají celá oddělení speciálních čteců science fiction, kteří nedělají nic jiného, než že v ní hledají, co všecko nepřátelské strana vymýšlí a nebo hodlá vymyslet. Podle této široce rozšířené pověsti byla budoucnost ze všeho nejdříve napsána ve vědeckofantastické literatuře a teprve později si skutečnou důležitost zde již extrapolovaných myšlenek uvědomili vědci a technici je realizovali. I já jsem tomu věřil a dokonce tu pověst leckdy formou psanou a ústní šířil dál. Science fiction je oknem do budoucnosti, přesvědčoval jsem spolu s Dimitrijem Bilenkinem a spolu s Arturem Clarkem jsem dokazoval, že každý, kdo chce být připraven na život ve společnosti, v níž probíhá vědeckotechnická revoluce, musí bezpodmínečně číst vědeckofantastickou literaturu. Okouzlovaly mě výšty, kolik že technických a objevných novinek předvídal Jules Verne a jaké má skóre H.G.Wells.

Jestliže mě to dnes už neokouzluje, není to proto, že bych přestal mít science fiction rád. Jen si víc uvědomuji, jak často vychází ze zcela mylných předpokladů, jak často má s vědou společného jen málo a kolikrát předjímala všechno možné, jen ne to, co se pak stalo. Neboť historie vědeckofantastické literatury není jen mapování objevných cest lidského poznání a nádherných snů o cestě do vesmíru, o myslících strojích a dokonalejších lidech. Je to také historie slepých uliček a chybných odhadů. O těch se dnes chci zmínit především a znovu opakuji, ne, abych science fiction potupil, nýbrž proto, abych se pokusil hledat skutečné oprávnění její existence nebo ještě víc, mého vlastního vztahu k tomuto fenoménu.

Věda v science fiction se může objevit v roli vědy skutečné, vědy extrapolované, tedy takové, jež rozvíjí vědu skutečnou v rámci možného, dále vědy imaginární čili takové, jež vědu rozvíjí už za hranici možného, avšak pořád ještě tak či onak připustitelného a nakonec vědy zcela chybné. Proč se setkáváme s touto poslední kategorií, může mít více důvodů. Tím nejbanálnějším je, že je to některým autorům zcela jedno. V takovém případě postrádá diskuse o vztahu k vědě smysl - přičemž samozřejmě nemusí postrádat smysl dílo samotné. Jde prostě o literaturu fantaskní, jež má téměř vždy blíže k magii než k vědě a jako takovou ji potom také přijímáme.

V rámci science fiction se však mnohem častěji setkáváme se situací, v níž autor vědu pojímá chybně nikoli proto, že by ji přezíral, nýbrž proto, že buď některé souvislosti a problémy nepochopil nebo vycházel ze současného poznání, jež takovou extrapolaci,

FV SSM 929

případně imaginární rozvinutí zcela nevylučovalo. Typickým příkladem je Wellsův cavorit, substance vpodstatě působící jako izolace proti gravitaci. V roce 1901, kdy První lidé na Měsíci vyšli, byla taková úvaha přijatelná, i když Verne se rozčiloval, že mu ten cavorit nemůže nikdo ukázat. Velmi pochybnou se stala až o čtrnáct let později, kdy Einstein publikoval svou obecnou teorii relativity a nepřijatelnou ještě později, kdy se objevily první důkazy, jež Einsteinovské pojetí fyziky potvrzovaly. Jedním z důsledků této teorie totiž je to, že proti působení gravitace nelze nic izolovat.

Chybnému užití vědy se nevyhnou ani autoři tak důsledně s vědou spjatí jako je Artur Clarke. Nechává-li na konci knihy Setkání s Rámou ono kosmické plavidlo odplout jen tak, díky jednoduše kosmickému pohonu, bez plynových, iontových ani plazmových trysek, pak to z hlediska fyziky není nic než chybná věda - byť využitá autorem, jenž v další větě neopomene ústy docenta Myrona zdůraznit, že třetí Newtonův zákon mu rozhodně v průběhu vzdělání neunikl. Clarke ví, proč to zdůrazňuje. Důsledné lpění na vědě přináší totiž nutnost stálé a důsledné kontroly každého nápadu. On sám například v jedné ze starších povídek popisuje zbraň založenou na emisi magneticky urychlovaného a roztaveného kovu. Zapomněl však na maličkost - že totiž kovy ztrácejí magnetické vlastnosti dříve než se roztaví, při dosažení tzv. Curieovy teploty.

Podobně problematické je i využití velice oblíbených silových polí a obranných štítů. Současná fyzika pracuje se čtyřmi základními silami a silovými poli - totiž gravitační silou, elektromagnetickou silou a silnou a slabou jadernou interakcí. Žádná z nich požadované vlastnosti nemá. Chybí však stále jednotná teorie pole, jež by dokázala začlenit gravitaci a nezbývá tu než doufat, že buď budou objeveny další síly, které by ledacos ze sna science fiction mohly uskutečnit - nicméně i to je pochybné.

Specifickou oblastí, v níž se stýká věda a science fiction, je oblast extrapolace a předjímání vývoje. Jistě, lze jmenovat řadu případů, kdy vědeckofantastická literatura předjímá vývoj takřka do puntíku. Nejčastěji bývá v této souvislosti citováno využití atomové energie, dobývání vesmíru, nové dopravní prostředky, robotika. Avšak v těsné souvislosti se zmiňovanými úspěchy máme i řadu oblastí vývoje poznání, jichž si science fiction povšimla až tehdy, když ovlivňovaly společnost. Typickým příkladem je mikroelektronika. Obávám se, že miniaturizace tu nastala dřív v reálu než v myšlenkách autorů science fiction a to, jak důležitou roli

bude hrát tento obor v životě celého světa, si nedovedl představit vůbec nikdo. Nedokázalo to ostatně ani ti, kdo u počátků elektronické revoluce stáli: když pozdější nositel Nobelovy ceny Shockley poprvé referoval o zajímavé věcičce, kterou objevil, totiž o polovodičovém efektu, domníval se, že tranzistor se bude hodit nanejvýš tak do naslouchátek pro nedoslýchavé. A tak Isaac Asimov nechal chudáky roboty šoupat logaritmickými pravítky a Robert Heinlein nutil zase některé ze svých hrdinů, aby data, jimiž krmí počítač, nejprve upravili za pomoci logaritmických tabulek.

Science fiction první otevřela vesmír člověku, avšak dlouho si neuvědomovala, že dřív než lidem je ho nutno otevřít automatům. A stejně tak dlouho přetrvávala představa, že cesta do vesmíru je v rámci možností osamělého vynálezce, který to zmákne s kamarádem automechanikem a se součástkovou základnou ze dvou starých šicích strojů na dvorku za garáží.

Stranou zájmu zůstával dlouhá léta i vývoj biologie, byť se často expost hledají argumenty, prokazující zásluhy science fiction i tady. Ovšem bývají to konstrukce chatrné a zapomínáme často, že Huxley extrapoloval především vývoj společenský, vývoj moderní biologie až v druhé řadě. Při troše dobré vůle však lze najít geniální myšlenky i jinde. Já sám jsem objevil v díle jednoho z předních autorů počátku science fiction u nás, jistého Jaroslava Haška, pozoruhodně jasnozřivý text, předjímající vývoj moderní medicíny. V povídce Rakouské celní úřady, jejíž hrdina, vyprávějící příběh v první osobě, je hned v úvodní větě přejet u Drážďan rychlíkem, píše Hašek doslova toto: "Vypadal jsem hrozně. Co na mně bylo vlastního, dodnes nevím. Vím jen tolik, že osmnáct lékařů s padesáti dvěma asistenty mě uměle sestavovali dohromady. A jak krásně. Obdržel jsem vysvědčení, z čeho jsem opět sestaven, abych mohl žít jako mrzák a to vysvědčení sestávalo ze 14 stran. Částečně mně zbyl kus mozku, nějaká část žaludku, asi 15 kg mého vlastního masa, půl litru vlastní krve, ostatní bylo všechno cizí, kromě srdce, a to ještě bylo sešito z mého a z hovězího. Věda lékařská slavila pravé triumfy." Dále Hašek upozorňuje, že také povrch jeho hrdiny byl veskrze umělý a že jeho levá ledvina byla nahrazena ledvinou vepřovou. Tak tedy, uvažujme, co vše předvídal: možnosti transplantací a implantací, všiml si pozoruhodné kompatibility tkání lidských a vepře domácího a navíc uvažoval o týmové práci v dobách, kdy ještě lékaři pracovali téměř výhradně samostatně. A to všechno ještě v tmářském Rakouském mocnářství, prosím!

Mimochodem, na obranu všech, kdo předjímali špatně, nutno říci, že ono odhadování budoucího vývoje je vskutku záležitost ošemetná a závislá na momentálním stavu poznání víc než na čem jiném. Uvědomil jsem si to před časem, když jsem byl na besedě v městečku N. a na papírku mi přišla otázka, jak bude vypadat svět v roce 2500. Byla to beseda se školní mládeží a před jejím začátkem mi ředitel školy kladl důrazně na srdce, že podle jeho letitých zkušeností nesmím za žádnou cenu přiznat, že něco nevím. Jenomže pokud šlo o rok 2500, hanebně jsem zklamal. Nakonec mě napadla spásná myšlenka, že jsem měl problematiku celé záležitosti přenést do minula, a vysvětlit, že jednoznačná předpověď tu není možná. Představte si, povídal jsem tedy školákům, že je rok 1484, místní odbočka jednoty bratrské pořádá se mnou besedu a já mám odpovídat na otázku, jaký bude svět v roce 1984. Můžu já si třeba představit auta, když netuším, že bude existovat nějaký motor, ba ani parní stroj? Ne, taková odpověď vždycky vychází z toho, co člověk zná. A protože v roce 1484 se převážná většina dopravy u vás v městečku odehrává na žebřiňácích tažených voly, nejspíš bych vám asi tvrdil, že v roce 1984 ty žebřiňáky budou mít mnohem větší kola a loukotě budou mít ta kola pobité třeba cvočky ze zlata. Jenomže, znáte školáky. Mnohem víc je zajímalo, jak to má v roce 1984 být s těmi voly. Jak říkám, předjímání není nic jednoduchého.

Už vícekrát jsem tu v průběhu svého pomlouvání science fiction narazil na problém dobývání vesmíru, který je skutečně považován, zejména mimo science fiction samotnou, za její stěžejní téma. Kosmický věk lidstva doopravdy začal dávno předtím, než na skutečných kosmodromech, na stránkách science fiction, právě ona otevřela v pravém slova smyslu vesmír člověku. A přitom možná, že právě tenhle její nejvelkolepější a nejvýznamnější sen je další z mylných extrapolací. Neboť mnohé naznačuje, že Armstrongův malý krůček na Měsíci nebyl velkým, ale tím největším krokem lidstva a že kolonizace vesmíru skončí dřív, než začala. Plány na dobývání planet se odsouvají stále dál a naopak, stále častěji se setkáváme s obavami, že vesmír bude využíván jako kosmické bojiště. Jistě, dál bude lidstvo vypouštět družice a budou startovat raketoplány, možná vzniknou kosmické slévárny a elektrárny. Avšak možná také, že tím skončíme a lidstvo se rozhodne žít ve své kolébce. Jenomže Země není jen kolébka. Je to taky domov. A ještě stále není rozhodnuto, zda cena života mimo tento náš domov není příliš vysoká.

FV SSM 932

Sportovní novináři mluví s oblibou o dobývání toho, co leží za hranicí lidských možností. Mají na mysli devět metrů v dálce, dva padesát ve výšce nebo třista kilo v trhu soupežném. Já na rozdíl od nich soudím, že dobýváním toho, co je za hranicí lidských možností, se nezabývají atleti, ale science fiction. A to i v případě, že třeba kosmický věk lidstva nikdy nenastane a jediným osídleným vesmírem zůstane ten papírový či filmový a televizní, vesmír váš a můj.

To, prosím, není pomluva. V tom spatřuji krásu i smysl existence science fiction. V tom, že dokáže dovést člověka, který je jejím středem a pevným bodem, s jehož pomocí hýbe zeměkoulí, že toho člověka dokáže dovést až za hranice jeho možností.

Jaroslav Veis

- x - x - x -

PARCON'85

Jak jsme slíbili ve druhém čísle SF-fanzinu uvádíme doslova přepsanou přednášku Jaroslava Veise z letošního PARCONu - je především určena těm, kteří se na toto "Setkání přátel vědeckofantastické literatury" nedostali.....

- - -

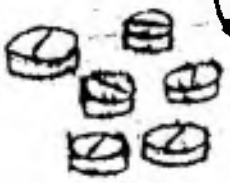
Bohužel nebyl PARCON'85 takový jako v předcházejících dvou letech - s vítěznými povídkami soutěže "O cenu Karla Čapka" se v SF-Kočase /pokud tam budou/ až na pár /5-10/ šťastlivců nemohl nikdo šířeji seznámit, přestože je již /podle posledních zpráv/ vytištěný a zbývá ho "jen" rozeslat účastníkům.....

Chyběly také, v loňských letech hojnou návštěvností /i přes paraelně běžící VIDEO/ oplývající pořady pro začínající autory, které se bohužel omezily na vyhlášení výsledků..... Zato se mohli vyžít VIDEOfanatici, kterým pořadatelé nabízeli nejenom SF, ale i horrory a jiné braky západní produkce - se Sci-fi vůbec nesouvisející.....!!!

Doufejme, že se v příštím roce na PARCONu'85 organizátorům podaří lépe skloubit stavbu pořadů a že SF-Kočas si bude moci účastník přečíst ještě před vyhlášením výsledků soutěže a bude obsahovat i oceněné povídky.....

-mhv-

FV SSM 933

anti DEB B_1^b JAN hlavička:

o tom, CO SE vskutku stalo

/ s laskavým svolením fy General Antidiotics, Ardmore, Okla., a pí Eriky Kaprálové-Rumplbrechtové ve prospěch obětí viru B_1^b/

Jen přistupte blíž, mládenci a panny, jenom žádný strach, i vy jste zváni, vašnostové a paní, i ty kloučku! Jen vejděte, nijak se necpěte, pomaloučku, polehoučku. Zakrátko všichni zhlédnete zábavnou a poučnou novinku vědy a techniky holoaudiovideosenzuální projekci o tom, co se vskutku stalo a na co se již málem zapomnělo. A kdo není nádiva, zvedne se i od piva! Jen račte dál a žádný strach, ten běs a děs, co přišel z hvězd, brzy bude zažehnán! Jen račte dál! Za dva body a ti malí za jeden, za chvíli to rozjedem!

Ferdo, kopni do tý bedny!

Jednou jeden malý vir
v jarém optimismu žil,
v samých radostech.
K životu měl kladný vztah:
žívot žít a užívat!
A nic víc!
Šubydubydub! Šalala! Ó jé!

Až tu přišlo mu na um,
že byl by holý nerozum,
kdyby ustrnul.
Vleklá degenerace
není žádná legrace!
To si piš!
Šubydubydub! Šalala! Ó jé!

Všichni viři potřební
nejdřív musí na střední
školu mutační:
mutaritu musí mít,
kdo chce na vysokou jít!
Je to tak!
Šubydubydub! Šalala! Ó jé!

Dlouho studoval náš vir,
než s vypětím všech svých sil
slavně mutoval.
A mutatis mutandis
měl by z mozků dělat sliz.
Lepkavej!
Šubydubydub! Šalala! Ó jé!

Odmutabilitoval,
se rekvalifikoval,
do díla se dal.
Hleďte, lidi, na vira,
jak nám to teď natírá!
Je to kříž!
Šubydubydub! Šalala! Ó jé!

FV SSM 934

/Šéfe, co jsou to odmutabové a serekvalify? A proč je litoval a proč je koval?
Drž hubu, Ferdo, teď není čas./

Ferdo, jedem dál, ať čtenář publikum vidí, co na to tenkrát lidi!

"Růženko, Růženko, mně zdá se, že blbnu."
"Mně taky, mně taky, Ervíne. Ale co s tím naděláš, to bude jistě věkem."
"Růženko, Růženko, mně zdá se, že blbneme všichni."
"Mně taky, mně taky, Ervíne, aspoň nejsme nápadní."
"Růženko, Růženko, mám strach, že zblbnem úplně."
"Já taky, já taky, Ervíne. Však ta naše vědecká fronta už na něco přijde!"
"Růženko, Růženko, mně zdá se, že i oni blbnou."
"Mně taky, mně taky, Ervíne, ale přesto můžou na něco přijít. Jsou mezi nimi i chytří lidé jako třeba Ludovicus Rumplbrecht."
"Růženko, Růženko, mně zdá se, že pravdu máš!"
"Já mám pravdu vždycky, Ervíne, Ervíne!"

Ano, ano, panstvo, tak nějak to začlo. Lidstvo blblo, zdálo se tomu slepým být, není divu - i blb chce žít! Támdle jeden /Ferdo, slajdy! Děléj!/ zbrojí, ale tan druhej se nebojí, a tak taky vojnu strojí. Tenhle zas negry nemá rád a tamten by chtěl na západ, onen hrd a pyšen jest sám sebou, leč tamti se z toho nepominou. Ervín domněnkami zatím se sžírá, které Růža nijak nepopírá. A tak se Ervín s Růžou trápí. Vždyt jako mizérie povědomí mít, že blbnu! Jak s tím den ode dne žít? Myslíte si, že jsou sami? Že svět blbne nevěda? Jen strpení, dámy, páni! Další scénka odpověď nám dá!
Ferdo, kopni do tý bedny!

"Vašim genům požehnání, pane vědče Rumplbrechte! Jsme Růženka a Ervín a máme starost převelikou."
"I vašim, i vašim. Apropó, znáte se již s mou dcerou? Seznamte se prosím, to je Erika a to jsou Růženka a Ervín. Přišli za mnou Eriko! To je báječné, viď? Mají starosti. Tak se na to, přátelé, posaďte a řekněte mi, co máte na srdci. Erika nám zatím uvaří šípkový čaj."
"Pane vědče, nám zdá se, že svět blbne, viď, Růženka?"
"Ervín tím myslí, že lidi blbnou."
"Aha, aha... V tom s vámi souhlasím. Lidstvo blbne. Ale to já už dávno vím. Četl jsem o tom, není to tak dávno, v časopise vědeckém. A v něm stojí psáno, že pokles inteligence je na postupu. Jenže autor už taky dávno zblb..."
"A proč s tím nikdo nic nedělá, pane vědče?"
"To bude asi tím, že si toho málokdo všim. Hleďte, dám vám příklad: á má íkvé sto a bé šedesát. Při pravidelném jednoprocentním úbytku týdně má za týden á jaké íkvé?"
"Devadesát devět."
"A bé?"
"Čtyřicet devět celých pět."
"Správně! A z toho plyne co? Že nic nepozorují!"
"Ale proč to pozorujeme my?"
"Snad to bude přirozenou inteligencí... A já to vím. Proč to vím? Protože jsem si to někde přečetl."
"A pane vědče, a co s tím?"
"Nejdřív je třeba zjistit příčinu. Přijďte za mnou pozítří. A teď vychutnejte lahodný šípkový čaj, přátelé."

Jako voda uběh den, přišel večer a s ním tma a Růženka s Ervínem televizor zapíná. Vědec zřejmě stále tápe, dá se soudit z programu. Možná že to sami znáte, když v klubovce usínáte. A druhý den poránu řekl Ervínovi deník, že vědec asi hledá dál. Koukaj, vy dva, jdou na seník a nedělaj mi z toho hambinec! Nemuckejte se tam vzadu, jsou tu i děti a pak - jde o vážnou věc! Kvůli vám jsem ztratil nit... Jo! Že je vědec asi v loji, že dosud na nic nepřišel. Jen Růženka se vírou kojí, že Rumplbrecht je hlava učená a do zítřka stále času! Nu, necháme se překvapit!

Ferdo, jedem!

"Vašim genům požehnání a dobré jitro vám, pane vědče Rumplbrechte! Podívej, Ervíne, ty kruhy pod očima! Houpat by se na nich moh!"

"Dobré jitro, přátelé! Posaďte se. Na něco jsem přišel."

"Co jsem říkala, Ervíne?"

"Že máš vždycky pravdu, Růženko, Růženko."

"Přišél jsem na to, že..."

"To teda mám, Ervíne, Ervíne!"

"... svět blbne virovou nákazou přivlečenou z kosmu. Nahlédněte do mikroskopu."

"Je tam tma, Ervíne."

"Jedno oko musíš otevřít."

"Aha... aha... Jů, ten je vošklivej! To on za to vážně může?"

"O tom dnes již není pochyb! Nějaký hvězdoplavec s rýmou vyplul a se zhoubou se vrátil."

"Ervíne, pojď se na něj taky podívat!"

"Jedná se o zmutovaný vir. Jsou dvě možné cesty: buď ho odmutovat, nebo zničit. My ho radši zničíme. Ale to by chtělo nového Fleminga..."

"Stante se jím vy, pane Rumplbrechte!"

"Děkuji vám, paní Růženko. Budiž po vašem."

"Můžeme se na vás dívat? Jste takový statečný! A šikovný! Že, Ervíne?"

"Brrrm..."

"Ervíne!"

"Ano."

"Dívejte se, ale nerušte. Ticho myslí!"

"Sleduj, Ervíne, a neruš. Hleď, jak je šikovný. Jak to mísí a hňácá a nic mu neupadne. Jak mu to bublá. Bože, to je chlap! Nekoukej furt na slečnu Eriku, ta jenom asistuje."

"Už to mám! Přišel jsem na nová farmaka - na ANTIDIOTIKA!"

"Můžeme ochutnat?"

"Zajisté, jen si koštněte. Vždyť vám vděčím za svůj objev."

"Cítím se inteligentnější, Ervíne."

"Cítím se inteligentnější, Růženko."

"Všichni tři jsme teď inteligentnější a již záhy bude celý svět! Eriko, jedeš od toho?! Nestačí ti, že jsi krásná? To chceš být ještě génius? Každej mužskej se tě lekne!"

"Neměli bychom si zazpívat?"

"Proč ne?"

"Tak si zazpíváme, a s námi všichni lidé!"

Ferdo, kopni do toho! A přátelé, evrybády!

S pilulkou ANTIDEB
zmoudří celý svět,
nebude již blbů
ani blbých běd.

Věřte medicíně,
a ne pavědám,
ANTIMBECILINE
na tebe jen dám!

Komu rozum slábne,
jistě je to tím,
že už dlouho neměl
spásný DECRETIN.

ANTIDIOTIKA - NAŠE BUDOUCNOST ! ! !

Ano, ano, vážení přátelé! I VAŠE BUDOUCNOST!
Jen rrračte, pilulka denně stačí, já vám jich prodám třeba na měsíc. /Ferdo, dělej blbce! Rychle!/ Pohleďte kupříkladu na tohle dítě, jak slintá, frká, prdí, krká, oči poulí, dementní je zajisté. Teď pilulku spolkne /neboj, dávám ti jenom vitamín cé/ a hle! /Ferdo, už dost!/ Malý prémiant. Nu, hochu, pověz ctěnému publiku, kolik je á, když á rovná se padesát jedna mínus zet a zet se rovná šedesát osm mínus dvacet?
Pět!
Tak to vidíte, dámy a pánové, račte si to přepočítat! /Ferdo, nežer to! My to nepotřebujem!/

T r i č k a S F K V i l l o i d u s

Řádní členové našeho SFklubu rozhodli o dalším /v pořadí již druhém !/ potisku bílých triček se znakem klubu a "zmutovaným Huňáčem". Bylo také dohodnuto, že "NAŠE" tričko může vlastnit a dát si ho potisknout pouze externí nebo řádný člen SFK Villoidus!!! Omlouváme se proto všem, kdo našimi členy nejsou...

Tentokrát - vzhledem k tomu, že není možné nakoupit bílá trička ve větším množství - bude "organizace potisku" probíhat chronologicky takto:

1. Externí nebo řádní členové SFklubu zašlou /dopisem/ své objednávky na potisk triček do konce listopadu 1985. /Bílá trička zatím posílat nebudou!/ V dopise uvedou svoji přesnou adresu!!!
2. Vedení SFK oznámí všem zájemcům o potisk /doporučeným dopisem/ do ledna 1986 nejzazší termín zaslání triček na potištění. Současně uvede cenu potisku /podle požadavků tiskárny - asi 15 nebo 20 Kčs/ - tuto částku zašlou žadatelé současně s nepotištěnými tričky složenkou na adresu uvedenou v dopise.
3. SFklub rozešle již potištěná trička svým majitelům.

\- - -

Adresa: SFK Villoidus, kolej HVĚZDA 2/III, 162 08 PRAHA 6 - - Petřiny

P.S.: Případné nejasnosti vysvětlíme na požádání osobně nebo dopisem.

Villoidus

FV SSM 937

Douglas Adams: RESTAURANT NA KONCI VESMÍRU

/recenze s ukázkami/

"Nejprve byl stvořen vesmír.
To rozzlobilo řadu lidí a je to všeobecně považováno za velmi špatný tah."

Galaktický prezident Zaphod Beeblebrox na své lodi s nepravděpodobnostním pohonem zachránil dva kosmické stopaře, kteří stačili uniknout před demolicí Země krutými a nelítostnými Vogony. Byli to Angličan Arthur Dent a turista z Betelgeuse Ford Prefect. Kromě nich byla na palubě ještě dívka Trillian, kterou Zaphod sebral z nějakého mejdanu. Ona a Arthur byli jedinými lidmi, kteří přežili destrukci své planety, která byla vlastně obrovským počítačem, který si postavily myši, aby získaly přesné znění základní otázky smyslu života. Odpověď na ni jim dal po výpočtu trvajícím sedm a půl milionu let počítač Hlubokomyslný... Bylo to čtyřicetdva...
Zaphod ani jeho pasažéři netušili, že Vogony ve skutečnosti řídí psychiatr Halfrunt, osobní lékař jejich velitele. Psychoanalytikové totiž správně pochopili, že zformulování a zodpovězení této otázky by dalo řadě lidí i jiných tvorů duševní rovnováhu, která by podstatně ztenčila počty pacientů a jejich ochotu platit. Proto nesměli Arthur a Trillian uniknout.
Bohužel právě tuto chvíli si vybral Arthur k pokusu přemluvit automat na nápoje, aby vyprodukoval čaj podle jeho představ. Automat se spojil s palubním počítačem a řešení úlohy se tak rozrostlo, že počítač vypnul motory a odmítl komunikovat.

Loď se třásla. Venku naskakovaly puchýře na palcovém ochranném silovém poli, které praskalo pod náporem tuctu 30 Mega-zabijáckých fotrazonových kanónů a vypadalo, že nevydrží dlouho. Ford Prefect by mu dal asi čtyři minuty.

-"Tři minuty a padesát sekund," řekl po chvíli
"Tři minuty a čtyřicetpět," dodal v příslušný čas.
Kapitán Jeltz byl zmaten. Třicet kanónů pálilo naplno na Srdce ze zlata a loď tam prostě visela a držela. Prozkoumal tedy všechny senzory, které měl k dispozici, ale žádný rafinovaný trik neobjevil.
O čaji ovšem nevěděl. -

Zaphod, jehož loď byla díky zahlcenému počítači neschopná letu, vyvolal ducha svého dědečka a požádal ho o pomoc. Duch mu připomněl, že má kromě svých hloupých starostí ještě důležité poslání - nalézt skutečného vládce vesmíru. Pak navedl loď na takovou nepravděpodobnostní hladinu, kde byl Zaphod polapen a eskortován na planetu Frogstar B. Tam obstál před automatem, který jej měl zbavit duše. Protože se jednalo jen o model vesmíru, Zaphod proceduru přestál bez pohromy a hned po návratu na palubu své lodi přikázal počítači, aby je přemístil do nejbližšího restaurantu. Po několika okamžicích se přátelé probrali v Milliways, restaurantu přesunutém strojem času do okamžiku zániku vesmíru, který mohou hosté obdivovat každou noc.

- "... Zdá se, že jste odsud odletěli poněkud překotně," řekl číšník.
"Odsud?" zeptal se Zaphod, "Jak to myslíte? Právě jsme dorazili."
"Skutečně, pane," trval číšník na svém. "Ale než jste dorazili, museli jste odsud odletět."

Zaphod zkusil přemýšlet oběma svými hlavami.

"Tak vy říkáte," řekl, "že než jsme dorazili, museli jsme odletět?"

To bude dlouhá noc, pomyslel si číšník.

"Přesně tak, pane," řekl.

"Aha," řekl Arthur v záblesku inteligence, "chcete říci, že jsme cestovali v čase, ale ne v prostoru."

"Poslechni, ty nedovyvinutý opičáku," přerušil ho Zaphod, "vylez si na strom a nemluv do toho."

Arthur se naježil.

"Ne, ne," řekl číšník Zaphodovi, "vaše opička to chápe správně, pane."

Za chvíli došlo i na jídlo.

Ke stolu přišlo roztomilé čtyřnohé zvíře s malými růžky.

"Dobrý večer," zabučelo. "Jsem Hlavní chod. Mohu vám ukázat porce na svém těle?"

Jeho mírumilovný pohled způsobil, že se Arthur a Trillian otřásli, Ford pokrčil rameny, ale ze Zaphodových očí vyzařoval jen hlad.

"Třeba ramínko?" navrhlo zvíře. "Na víně?"

"To je hrozné," vykřikl Arthur, "něco tak nechutného jsem v životě neviděl."

"Co se děje, Pozemšťane?" řekl Zaphod a přenesl svůj zájem na řízky.

"Nechci jíst zvíře, které stojí přede mnou a nabízí se mi," řekl Arthur, "je to nelidské."

"Je to lepší než jíst zvířata, která si to nepřejí," řekl Zaphod.

"Myslím, že si dám salát," řekl Arthur.

"Mohu vás požádat, abyste uvažoval o mých játrech?" zeptalo se zvíře. "Měla by být velká a šťavnatá. Přecpávám se už několik měsíců."

"Zelený salát," zamumlal Arthur. -

Zaphod a Ford Prefect ukradli v povznesené náladě z garáže restaurantu kosmickou loď připravenou na kaskadérské představení. Když zjistili, že je na dálku řízená tak, aby shořela ve Slunci, unikli záchranným zařízením. Tak se dostali Ford a Arthur na kolonizační loď, která nesla vesmírem patnáct milionů osadníků v hibernaci. Jednalo se o třetinu obyvatelstva planety, která se vzhledem k očekávané katastrofě rozhodla k emigraci.

V lodi "A" měli být myslitelé, vědci a umělci, v lodi "C" manuální dělníci a v lodi "B", kde se ocitl Arthur s přítelem Fordem, letěli administrativní pracovníci a zprostředkovatelé všeho druhu. O druhých dvou lodích neměli zpráv, ty totiž neodstartovaly a zbylému obyvatelstvu se od té doby žilo překrásně.

Loď "B" ztroskotala na Zemi. Její pasažéři vytlačili původní obyvatelstvo, které tam nechaly nasadit myši, aby složitý počítač Země správně řešil zadanou úlohu. Když tedy přijde Ford na metodu, jak z Arthurova podvědomí vytáhnout výsledek takto zdeformovaného výpočtu, dostane tuto formulaci základní otázky smyslu života.

"Kolik je šest krát devět. . čtyřicetdva."

Druhý díl, stejně jako první, překypuje dobrým anglosaským humorem. Výborné nápady jsou domýšleny ad absurdum a působí skutečně osvěžujícím dojmem. Je velká škoda, že další dva díly už takový náboj svěžích nápadů nemají.

/D.Adams - The Restaurant at the End of the Universe, Pan Books, London, 1983 - 2. díl seriálu Stopařův průvodce Galaxií, přeložil a zpracoval Stanislav Švachouček/

FV SSM 1939

Douglas Adams: ŽIVOT, VESMÍR A VŮBEC VŠECHNO

/recenze s ukázkami/

Arthur Dent a Ford Prefect zůstali v důsledku svých předchozích dobrodružství na Zemi v prehistorické době. Protože byl v těch časech kosmický provoz mizivý, živořili zde asi pět let. Zatímco Ford Prefect hnán svou odpornou činorodostí cestoval po planetě, Arthurovi se splnil sen každého trosečníka.

-- Dlouhá stříbrná loď sestoupila teplým večerním vzduchem a rozpletla své dlouhé nohy v půvabném baletu technologie.

Vysunula rampu.

Rozzářilo se světlo a ve vchodu se objevila vysoká postava. Sestoupila a zastavila se před Arthurem Dentem.

"Jste debil, Dente," řekla prostě.

"Ru...ra...va...co?" dokázal Arthur říct nakonec. Cítil následky mnohaletého mlčení.

Cizí tvor se nahnul dopředu, krátce se zamračil a podíval se do notesu, který držel ve své hubené ruce.

"Arthur Dent?" řekl.

Arthur bezmocně přikývl.

"Arthur Phillip Dent?"

"É...é...ano...é..." potvrdil Arthur.

"Jste debil," opakoval cizinec, "úplný pitomec" --

Šokovaný Arthur bezmocně sledoval odlet kosmické lodi. Netušil totiž, že jeho návštěvník Půlpytel Nekonečně Prodloužený /PNP/ je jedním z nesmrtelných, který si ovšem našel životní cíl. Rozhodl se v abecedním pořádku urazit všechny rozumné tvory ve vesmíru.

-- Začalo pršet a Arthur Dent seděl ve své jeskyni a měl jeden z nejhorších večerů svého života. Stále myslel na věci, které mohl říci tomu cizinci a tloukl mouchy, které měly také mizerný večer.

O dva roky později...

Arthur si stoupl zpříma a podíval se světu přímo do polí a luk. Aby dodal váhy svým slovům, strčil si do vlasů okousanou kost z králíka. Pak rozpřáhl ruce.

"Zblázním se!" prohlásil rozhodně. --

Ford Prefect se naštěstí v té chvíli vrátil ze svých toulek a vysvětlil Arthurovi, že šílenství není trvalé řešení. Místo toho jej zaujal myšlenkou využít k záchraně časoprostorových pravděpodobnostních anomálií. Svým přístrojem jednu našel. Když ji oba přátelé dostihli, prošli jí přímo do Anglie konce dvacátého století. Na kriketovém hřišti byli svědky přepadení lidí roboty z planety Krikkit, kteří pobili spoustu Angličanů a ukradli jim urnu s popelem dřevěného kůlu, který byl kdysi součástí speciálního klíče. Oba přátelé spolu s Trillian a pak i se Zaphodem Beeblebroxem následují architekta Slartibartfasta, který se pokouší robotům zabránit v sesbírání všech součástí klíče, kterým chtějí roboti otevřít časovou zónu uzavírající planetu Krikkit.

Planeta Krikkit je totiž osídlena velmi příjemnými lidmi, kteří se však rozhodli, že vyhladí život v okolním vesmíru, aby mohli žít sami podle svých představ. Nejvyšší galaktický soud proto rozhodl, že planeta bude uzavřena v časové zóně a přečká tam dobu existence vesmíru. Až vesmír zanikne, planeta se svým sluncem bude uvolněna a její obyvatelé si budou moci žít podle svého. Vzhledem k tomu, že odražení překvapivé agrese Krikkitu trvalo skoro dva

tisíce let a stálo biliony životů, bylo rozhodnutí soudu skutečně správné a velkomyslné.

Roboti - zabijáci z Krikkitu na svých výpadech za složkami klíče, který by mohl osvobodit jejich bývalé pány, objevili i paranoidního androida Marvina. Okamžitě rozpoznali hodnotu Marvinova elektronického mozku a odvlekli jej sebou. Jakmile se jim podařilo zrušit časovou blokádu, připojili Marvina ke hlavnímu strategickému počítači planety Krikkit. Marvin řešil jeho problémy zlomkem své kapacity, ale zato jej nakazil svým neudržitelným pesimismem.

Když na planetu dorazil Slartibartfast se svými přáteli, objevily se v řadách válečníků první pochybnosti o smyslu celé totální války. Trillian jako první, kromě Marvina, pochopila a také nahlas zformulovala teorii, že planeta Krikkit byla vlastně zmanipulována počítačem Hactarem a vehnána do války proti své vůli. Důvodem byl fakt, že Hactar byl kdysi zkonstruován, aby vyvinul absolutní zbraň. Pochopil ale, že taková bomba by zničila celý vesmír a její použití je tedy nesmyslné. Za tento závěr jej jeho konstruktéři zničili a rozprášili. Když se prachový oblak po milionech let probral opět k životu, ovlivnil planetu Krikkit a získal tak možnost rukama jejích obyvatel svou superbombu realizovat.

Hactar podstrčí sadisticky bombu Dentovi, který hoří touhou zahrát si někdy kriket na uznávaném hřišti Lord's Ground. Šanci, která se mu naskytne, naštěstí nevyužije. V posledním okamžiku totiž pochopí, že mu míček vyměnili za bombu, takže zabrání jejímu odpálení připraveným krikkitským robotem.

Arthur, který tak vlastně zachránil vesmír, pak trávil čas převážně létáním, kterému se naučil během této akce. Ale i to jej časem znudilo.

-- Jednoho dne se procházel poli a pobrukoval si písničku, když náhle z oblohy sestoupila loď a přistála přímo před ním.

Otevřel se vchod, vysunula se rampa, vystoupil šedozelený cizinec a přistoupil k němu.

"Arthur Phillip..." řekl, pak se podíval na něj a do notesu. Zamračil se a znovu se na něj zadíval.

"S vámi už jsem přece hotov, ne?" řekl. --

Třetí díl cyklu "Stopařův průvodce Galaxií" obsahuje opět ukázky autorova jiskřivého humoru. Pro čtenáře, kteří absolvovali první dva díly, však není toto pokračování tak fantastickým zážitkem, jaký očekávali. Projevuje se zde zřejmě obecně známý jev. V případech úspěšných knih a filmů často vznikají seriály, kde kvalita postupně ubývá, protože autor stále znovu vyváří a destiluje původní námět, takže se už nikdy nedostane na úroveň prvního dílu. K tomu navíc přispívá fakt, že právě první díl, který seriál zahájil, většinou také nasadil latku tak vysoko, že je skutečně velmi těžké vytvořit na objednávku pokračování, které by jej překonalo.

Přesto se nedá říct, že se jedná o knihu průměrnou. Adams opět zaručil kvalitní a inteligentní zábavu, ale přece jen...

... možná je to tím, že neumím hrát kriket a tak mi mohla řada souvislostí uniknout. Je to snad poprvé, kdy tak trochu závidím lidem ovládajícím tuto hru...

/D.Adams - Life, the Universe and Everything, Pan Books, London, 1982 - 3. díl z cyklu Stopařův průvodce Galaxií, přeložil a zpracoval Stanislav Švachouček/

FV SSM 041

Douglas Adams: SBOHEM A DÍKY ZA RYBY

/recenze s ukázkami/

Arthur Dent se stal zkušeným kosmickým stopařem a tak se jednoho dne ocitl náhodou opět na Zemi. Zpočátku si nebyl jist, protože přece vlastníma očima viděl zničení planety Vogony.

Potkal ale několik dobrých známých a našel i svůj domek se závějemi nevyřízené pošty za dveřmi, takže se rozhodl žít doma a v klidu. Pro své známé si vymyslel povídačku o tom, že byl v Kalifornii, kde novodobí alchymisté vyrábějí zlato z lidského sádla. Tím získal punc exoka a byl opět přijat do společnosti.

Setkal se však také s dívkou Fenny, kterou její bratr Russel vezl do nemocnice. Fenny totiž žila s utkvělou myšlenkou, že Země byla zničena flotilou obrovských kosmických lodí. Bratrovi šla Fenny na nervy, ale Arthur byl okouzlen.

Když se s ní setkal podruhé, vedl s ní nesouvislý hovor tak dlouho, až přes všechny překážky získal její telefonní číslo. Protože byl dítko štěstěny, vyhrál právě na lístek, kam si je poznamenal, gramofonovou desku s dudáckými pochody, jednu z cen dobročinné tomboly.

Lístek už se mu nepodařilo získat zpět. Po nějaké době strávené v neplodném zoufalství se Arthur rozhodl z čiré sentimentality navštívit znovu místo, kde v pravěku žil v jeskyni sedm let. Dlouhé výpočty mu pomohly určit přesnou polohu místa. Když zazvonil u dveří, které mu bránily ve vstupu na toto místo, otevřela mu Fenny. Zázračné shledání oslavili dlouhou procházkou v Hyde Parku a potom společným posezením u vína. Při té příležitosti Arthur naučil Fenny létat.

Fenny si brzy oblíbila složité akrobatické figury a létání ji velice bavilo. Arthur ale při pohledu na její rozevláté šaty přišel na docela jiné myšlenky. Pomohl jí šaty sundat a pak jí přivedl na tyto myšlenky také. Není třeba dodávat, že několik lidí, kteří zahlédli jejich vzdušné dovádění, vzburcovalo tisk a tak museli oba zamilovaní svých "výletů" brzy zanechat.

Když trochu vystřízlivěli ze svého milostného opojení, začali se Arthur a Fenny, kteří oba dobře pamatovali dobu před katastrofou, shánět po informacích o delfínech. Ti totiž zhruba v té době zmizeli naprosto beze stop. Pátrání vedlo k jakémusi muži, který si nechával říkat Wonko Rozumný, ale byl evidentně blázen.

Při setkání s ním Arthur musel svůj názor změnit. Ukázalo se, že Wonkovo šílenství spočívá v tom, že si postavil domek s vnějšími stěnami uvnitř a vnitřními venku. Jeho vnitřek, tedy celý svět, prohlásil za blázinec. Sám žil "venku", tedy uvnitř vnějších stěn. Ukázal oběma návštěvníkům krásnou nádobu z šedavého skla, do níž bylo vyryto: "Sbohem a díky za ryby!"

Byl to suvenýr od delfínů, s nimiž léta pracoval a kteří se těsně před katastrofou rozhodli Zemi opustit, protože byli daleko inteligentnější než lidé. V té chvíli si Arthur i Fenny vzpomněli, že mají doma podobné vázy. Jen text byl kratší: "Sbohem..."

Arthur a Fenny byli totiž nositeli informace spojené s výpočtem přesného znění základní otázky života, vesmíru a vůbec všeho. Arthur už věděl, že odpověď je čtyřicetdva, ale Fenny si nemohla vzpomenout. V jednom náhodném okamžiku se jí přece jen v paměti něco vybavilo. Byla to adresa Boží zprávy všem stvořením.

FV SSM 942

Oba mladí proto nadšeně přivítali Forda Prefecta, který se na Zemi také objevil. Přiletěl, protože čekal, že v dalším vydání Průvodce bude zcela vypuštěna zmínka o Zemi. Místo toho se tam objevilo plné znění textu, který Ford Prefect pro redakci Průvodce kdysi připravil. Byl stejně překvapen jako Arthur, když nalezl planetu na svém místě, ale byl zkušenější a šok rychleji překonal.

V té době navštívil Zemi obrovský létající talíř, z něhož vystoupil obrovský robot. Protože na jeho planetě žili také lidé, ale vládly jim ještěrky, robot se domáhal setkání s ještěrkami. Když neuspěl, jeho pomocní roboti "osvobodili" terárium v zoologické zahradě, ale výsledky rozhovorů s aligátory nebyly uspokojivé.

Robot se proto krátce zrekreoval na mořské pláži a pak chtěl odletět. Na poslední chvíli se v davu čumilů kolem hvězdoletu objevil taxík s Fordem Prefectem v bílém plášti. Stopař vykřikoval něco o vědeckém experimentu a prorazil si cestu policejním kordonem k lodi. Za ním vlekli Arthur a Fenny jeho zavazadla, bedny s vybraným alkoholem.

Na palubě robotovy lodi opustili přátelé Sluneční soustavu. Po dlouhém trmácení se dostali až k cíli. Na příslušné planetě zaplatili příslušný poplatek a pak byli vpuštěni do rezervace, kde nakonec spatřili Boží zprávu všemu tvorstvu.

Byla to do skály vyrytá obrovská svítící písmena:

"Moc se omlouvám za všechny útrapy a nepohodlí!"

Zatím poslední díl cyklu "Stopařův průvodce Galaxií" je opět vtipnou knihou, která se velmi dobře čte. Na rozdíl od prvních dvou dílů, které se mi osobně líbily nejvíc, je čtvrtý díl dějově souvislejší, ale chudší. Proto se mi nepodařilo vybrat krátké charakteristické ukázky, které by více oživily obsah. Snad tedy lze říci, že z celého cyklu se nejvíce povedly první dva díly.

Celková úroveň všech knih je však skutečně dobrá. K tomu navíc přistupuje sympatický rys Adamsovy tvorby. Jeho hrdinové se neustále potýkají s něčím, co by se dalo charakterizovat jako soudobé zádrhely v lidské společnosti, které se časem vyvinuly do absurdních měřítek.

V posledním dílu je narážek na nedostatky komunálních služeb a drobné nepříjemnosti o něco méně. Myslím si ale, že je třeba ocenit, že v současné Velké Británii /v roce 1984/ uvádí autor do děje psa Neználka, čokla tak blbého, že jej nakonec ani jeho vlastník, reklamní agent Will Smithers, nepoužíval ve svých reklamách. Pes totiž "nebyl schopen rozhodnout se, která psí strava je nejlepší, přestože maso ve všech miskách kromě jedné bylo polito vyjetým motorovým olejem."

Jediným inteligentním projevem Neználka, který nerozpoznával s jistotou ani svého pána, bylo, že na některé výkřiky začínal zuřivě štěkat.

Pro ty, kteří by snad byli na pochybách, jak si Adamsův vtípek vyložit, ještě stručný obsah epilogu:

Geniální vědec Blart Versenwald dostal za úkol rychle vyvinout rasu nelítostných válečníků, která by porazila agresory, kteří sice byli ještě daleko, ale přece jen postupovali. Blart se soustředil, ale protože ho něco rozptýlilo, jeho úvahy dostaly trochu jiný směr. Nakonec vymyslel, v době, kdy útočníci už byli na oběžné dráze, mouchu, která sama a bez pomoci dovedla rozpoznat, která půlka okna je otevřená a proletět jí na první pokus ven. "Obávaní válečníci byli oslněni Versenwaldovými objevy, zúčastnili se oslav a okamžitě byli vtaženi do rozsáhlého programu obchodních dohod a kulturní spolupráce. V překvapivém rozporu s obvyklou praxí v těchto záležitostech pak všichni žili šťastně až do smrti.

FV SSM 1548

Tento příběh má nějakou pointu, ale momentálně si na ni vypravěč nemůže vzpomenout..."

Závěrem bych chtěl poděkovat dr. Janu Pavlíkovi za laskavé upozornění na kvality této knihy a zapůjčení tří ze čtyř dílů.

Douglas Adams si dovolil uvést ve své knize jedovaté popíchnutí ve směru současné politiky své země. Zřejmě předpokládal, že mezi čtenáři najde dost těch, kteří jeho poznámku pochopí a jeho knihu kvůli ní neodmítnou. Okamžité rozebrání knihy a její reedice v dalším roce je důkazem, že se nemýlil.

Doufám, že český překlad knihy bude vydán brzy a přinese svým čtenářům nejen inteligentní zábavu, ale také dobrý pocit, že řadu věcí pochopili čtenáři prvního vydání přesně tak, jak si to autor přál.

/D.Adams - So Long, and Thanks for All the Fish, Pan Books, London, 1985 - 4. díl cyklu Stopařův průvodce galaxií, přeložil a zpracoval Stanislav Švachouček/

VÍKEND V " SLOVENSKOM RAJI "

Vždyť jsem po 11-hodinové jízdě vlakem vystoupil v pátek na nádraží v Spišskej Novej Vsi, byl jsem plný dojmů z noční jízdy. Tyto dojmy však vystřídal neklid a očekávání... K pozvánkám na TATRACON'85 rozesílal SFK Castor naštěstí i plánek, podle kterého jsem i já /!/ našel cestu do klubu "D", kde byla kromě prezence umístěna i výstavka SF humoru, fanzinů a obrázků. Tam jsem se také setkal s FANy místními i přespolními.

Přestože mělo být zahájení až v devět hodin, byla prezence otevřena již od šesti, čehož zneužila skupina Pražáků vedená Zdeňkem Rampasem. Čas do podvečerního presunu v priestore vyplňovali Pozemšťané i mimozemšťané prohlídkou výstavky, diskusí o domácí i zahraniční SF, pomluvami ostatních...

Po časobusové translaci, kterou jsme uskutečnili /jak nás uklidňoval Pagi, znalý zdejších poměrů/ delší, ale horší cestou, nastalo ubytovanie a proběhla g-astronomicky zajímavá večera. Po slávnostnom otvorení stretnutia byl vyhrazen časoprostor diskusi o postavení SF ve všech rozměrech univerza, jež byla zpestřena představováním přítomných mimozemšťanů, jejich galaxií a plánem výbuchů supernov. Na závěr byly promítnuty hologramy Slovenského raja, doplněné zasvěceným komentářem; bohužel většina inteligentních bytostí se zachovala nerozumně - zmožena nezvyklým, kovonrůmyslem nezasaženým prostředím, odešla si odpočinout do hibernátorů již před projekcí.

FV SSM 1549

Po sobotním budíčku se mnozí těšili na místní lidovou atrakci - rozcvičku, která je ve většině vyspělých zemí pouhou raritou, byla však nahrazena raňajkami, jež pomohly přípravě na nejlepší bod programu - výlet do Slovenského raja - nabráním alespoň nejnutnějšího množství Joulů. Výlet probíhal nejdříve podle scénáře připraveného organizátory. Potom se však výprava rozštěpila na dvě grupy - první se vydala hlemýždím tempem po dříve stanovené trase, druhá pak prošla kaskádou vodopádů, až stanula na Kláštorisku /bohužel Huňáče jsme nenašli ani jednoho/.

Po opožděném obědě byl uveden kvíz o SF knihách, jehož podstata spočívala v tom, že soutěžící /jimiž byli všichni kromě pořadatelů/ měli uhodnout název a autora knihy podle situací a póz na diapozitivech, jež vysoce umělecky vytvořili členové Castora. O náročnosti soutěže svědčí i to, že vítězové /bylo jich pět/ určili pouze třetinu správných odpovědí.

Jedním z vrcholů odpoledne bylo vyhlášení výsledků soutěže "O emblém Castora", kterou bezkonkurenčně vyhrál Ivan ADAMOVTČ /kat. do 18 let/ a Vláďa VEVERKA /nad 18/. Kromě jmenovaných byl oceněn také jediný přítomný soisovatel-profesionál - Jozef ŽARNAY. Blahopřejeme! Priestor pre ostatné SF kluby využili snad jen Košice prostřednictvím své ankety - co se v kterém roce vynalezne, objeví a uskuteční /např. nadsvětelná rychlost, skok do hyperprostoru, let ke hvězdě,.../.

Poté se jeden z pracovníků hvězdárny rozpovídal o gravitácii ako probléme budúcich hviezdnych letov. Bohužel v jeho slovech bylo příliš snahy o popularizaci, mnoho fyzikálních chyb a nedostatků, které rozšířili další diskutující...

V další části večera museli organizátoři řešit problém - naprostá většina přítomných chtěla odstartovat již v neděli dopoledne, kdy měl nastat vrchol programu, reprezentovaný burzou a dražbou knih. Problém byl ale bravurně vyřešen a na večeru mnozí přicházeli s novými úlovky do své knihovničky. Ceny knih na obou podnicích se pohybovaly v rozumných mezích /většinou do 50,- Kčs/.

Potom Petr Samohejl promítl filmové SF-šotv, na nichž byly záběry z letošního PARCONu a "Teplic" a loňského pražského MINICONu. Jejich kvalita byla díky nedostatečnému osvětlení i na amatérský "film" špatná, jde ale o první vlaštovky ve vizuální "dokumentaci" fandomu a jeho klubové činnosti...

A nastaly velké boje o pozice - bylo totiž VIDEO! Většina mimozemšťanů ze "střední" galaxie hned pochopila situaci, ve které má již určité drahé nabyté zkušenosti, a obsadila strategická

čelní místa... Diváci poté shlédli skvělou fantasy - "FLASH GORDON" /s hudbou od skupiny QUEEN/ a film zabývající se problémy budoucnosti, robotů a lidí ve vztahu k dějinám a času - "TERMINÁTOR".

Těsně před půlnocí na nás pořadatelé vyrukovali s otázkou "Quo Vadis Sci-fi Homine?". Pro některé ze zúčastněných to byl takový šok, že se raději odebrali na kutě, ale ti, co zůstali, mohli sledovat diskusi mezi Vládou Veverkou a fany z Bratislavy. Základní otázka se týkala především toho, co je cílem SF hnutí; na ni znal odpověď Vláďa, jenž za pomoci Albína Medúze a nepřímo i Zdeňka Rampase zformuloval i další odpovědi. Bohužel má hlava byla již unavena z čistého horského ozónu, a proto tyto brilantní odpovědi zaznamenala jen ve zkratce:"Technika v SF se musí chápat jako určitý umělecký směr a né jako pseudověda."

V neděli se již nic kromě snídaně nedělo /rozcvička zase/!!/ nebyla/, a tak kromě Pagiho, který obíhal svoji "popelnici" a zkoumal, jestli mu dojede do Prahy bez lidského pohonu, se žádné show nekonalo.

Cesta domů proběhla v pohodě, a tak jsem se po třinácti hodinách jízdy vlakem konečně dotkl pevné země ve svém rodišti...

P.S.: Tak za rok v Slovenskom raji nashledanou!!!"

-mhv-

V ŠUMPERKU NELENÍ

Mladý a prosperující SF klub v Šumperku připravil i na tuto sezónu pro své členy a příznivce science-fiction bohatý program. Kromě zde populárních "galaktických" her, sci-fi week-endu a místní literární soutěže o porcelánovou trofej "Šulet" je v něm obsažena i diskuse s odborníkem na psychotroniku, beseda s režiséry SF filmů, večer horroru, nazvaný "Tichá hrůza"... Šumperští také chystají večer fantastiky na zámku ve Velkých Losinách spolu s divadlem PULS.

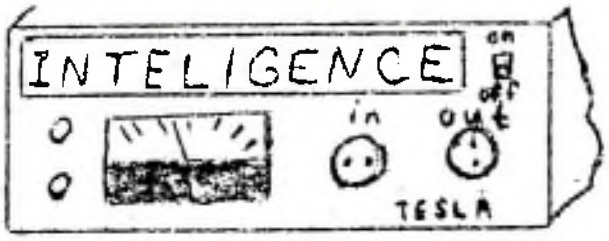
PULS je mladá dramatická skupina, která by si zasloužila pozornost i v řadách mimošumperského fandomu. Letos na jaře uvedla hru "Báječná jízda", která sklidila obecně veliký divácký obdiv. "Báječná jízda" je ovšem v moderním pojetí zdramatizovaná proslulá povídka Roberta Blocha "Vlak do pekla", ano, titulní povídka stejnojmenné antologie anglo-americké sci-fi.

Protože divadlo PULS má chuť provést ještě nejednu reprízu svého úspěšného představení, chtěl by je šumperský SF klub uvést na scénu příštího PARCONu. Bylo by krásné, kdyby se členové fandomu rozjížděli z PARCONu 86 do svých domovů o umělecký zážitek bohatší. Doufejme jen, že ušlechtilé snahy ze Šumperka naleznou ohlas u pardubických pořadatelů!

-jkr-

Pagi: /naivní horror/

POSILOVAČ (Přeměna)

Dlouh leté bádání Franka Carmodyho se blížilo ke konci. Jeho uklízečka měla pro takovou událost nos - nestávalo se to sice často, ale příznaky byly příliš jednoznačné. Posuďte sami! devětačtyřicetiletý mladý vědec - pravda, závistivci mu hádali necelých pětapadesát - si na kravatu začne pořizovat dlouhodobý přehled svého jídelníčku, ke Svatému Jiří se lvem chodí již jen každou středu místo obvyklých sedmi dnů v týdnu, a také to již byl celý měsíc, co platil poslední rámusenku.

Mnoho let služby paní Swiftovou - i přes její nepříliš vysokou inteligenci - poučilo, že čím víc se člověk vyptává, tím rychleji si musí hledat nového chlebodárce.

Stejně jí ten ješita všechno vykecá.

Dočkala se.

Právě leštila mosazné koule na zábradlí schodiště, když Frank vylezl z laboratoře, zaujímající celé první patro jeho prostranné vily, a zahulákal: "Nechte koule koulema, matko, mám tu pro vás lepší věc! Co byste řekla takovému malému vynálezu?"

Paní Swiftovou již dávno toto jeho chování neznervóznovalo, a tak klidně opáčila: "Kdybyste si na takovéhle řeči našel nějakou mladší!"

Frank zareagoval svým obvyklým způsobem: "Jen nechte na hlavě, matko!" Vytáhl z kapsy placatici a řádně si přihnul: "Nebojte se, budete svědkyní něčeho epochálního! Za tenhle vynález mi Nobelova cena políbí..." zarazil se. Po chvíli dokončil: "Obě ruce."

V tu chvíli začal paní Swiftovou vývoj situace zajímat z hlediska čistě sobeckého - vypadalo to, že se Frank začíná stávat nesvéprávným, a ona se o svůj plat nechtěla handrkovat s nějakým potrhlým opatrovníkem majetku.

"A copa to máte?" začala sondovat půdu.

"To byste ráda věděla, žejo? No - já vám to povím! Vymyslel jsem zesilovač inteligence - to čubrníte, co?"

"To jako maj bejt nějaký paprsky na hlavu?" snažila se uklízečka dopátrat podstaty věci. Pomalu se vynořující hrozba ztráty místa jí nutila přemýšlet o budoucnosti.

"Ale houby! Poctivej vodvar z... no já vám to neřeknu; vy si sice kromě výplatních dnů nic jiného nepamatujete, ale čert nikdy nespí. A víte co? Místo týhlety vejplaty vám dám frťana toho preparátu!"

"Ttto snad nne!" zhrozila se uklízečka takového vpádu do svých duševních neschopností.

"Nekecejte, nebo nedostanete nic - ani peníze!"

Takovýto argument byl zcela v dosahu chápání těžce zkoušené ženy, a tak se podřídila hrubému násilí.

Za chvíli již seděla v křesle ve Frankově laboratoři, a její pán ji obskakoval - na podnose přinášel sifon, Erlenmayerovu banku s kapalinou barvy vývaru z ponožek a misku s ledem. Za chvíli již protektorsky pozoroval nápoj, vtékající do jeho uklízečky.

"Tak co?" vyhrkl nedočkavě.

"Eeeéheéheee!" zablekotala neštastnice.

FV SSM 1552

Frank ztrnul - v tu chvíli si nebyl jist, zda omylem nevzal z police kyselinu.

"Teda, to byla síla, mladej pane!" konečně ze sebe dostala zmožená žena.

"Tak co? Už to na vás působí?" ujišťoval se vědec.

"Má-mám pocit, že asi bu-budu brzo na-namol!"koktala jeho nevinná oběť.

"Je to v háji! Nefunguje to!" rval si Frank vlasy. "Dyť tu měl sedět génius - a ne opice!" Otočil se a utíkal do hloubi laboratoře, odkud se pak začalo ozývat rytmické "glo glo glo", postupem času hlubší a hutnější, jak sedativa v láhvi ubývalo.

To už ovšem vyděšená žena, smířená se ztrátou zaměstnavatele, stihla zatelefonovat doktorovi, a tak zákrok zkušených zřízenců psychiatrické kliniky profesora Burrowa na sebe nenechal dlouho čekat.

Paní Swiftová doleštila mosazné koule na zábradlí schodiště, odložila hadr a láhev se sidolem a z kapsy zástěry vyndala klíč.. Seběhla dolů do sklepa, odemkla malou komoru, kterou měla vyhraženou pro svoje pracovní náčiní. Z police vzala krabičku, odklopila její víčku a váhavě se začala dotýkat prstem ovládacích knoflíků. Přitom si polohlasem ztěžovala:"Abych si znovu hledala místo. A už to začalo s tím jeho vynalejzáním vypadat nadějně. Jó, kdyby tahle mašinka fungovala na každýho stejně dobře, jako na starýho pana Ajnštajna."

Dominik Dvořák: SOCHA

Socha stála v místě, kde se malé, protáhlé údolí rozšiřovalo mezi výběžky hor do rozlehlé roviny. Horské řeky napájely svou vodou jezero na okraji této roviny. Při západu zdejšího slunce se hladina, zčeřená mírným vánkem, pokryla rudozlatou září, a tehdy byla Socha nejkrásnější.

Kromě Sochy nebylo na této planetě vůbec nic. Byla v zácně chudá na to, co naše průzkumná výprava ve vesmíru hledala. Její povrch i hlubiny moří byly beznadějně mrtvé. Její útroby neukrývaly žádné cenné rudy - přesněji řečeno všechny prvky byly v jejím erozí omletém plášti uloženy s řádní rovnoměrností, netvoříce ani jedno dobyvatelné ložisko. A tak se zdálo, že jediným smyslem existence této planety, a snad i celého jejího systému, je právě Socha.

Všechno reptání posádky na tuto ničemnou planetu rázem utichlo, když Sochu jeden z našich geologů objevil. Znalci skal a kamení se nemohou shodnout, co Socha je. Zda skutečně jen větší či menší odolnost horniny spolu se silou větru a vody vytvořila dílo, před kterým každý z nás zůstává stát s nepochopitelnou úctou. Anebo je snad Socha dílem lidských či nelidských rukou, výtvorem intelektu, který kdysi na této, dnes beznadějně

mrtvé planetě, žil a budoval Sochy? Či snad navštívil tuto planetu už někdo před námi?

Já jako lékař výpravy jsem nemusel podávat nikomu hlášení a zprávy, nemusel jsem se tedy zajímat o původ Sochy: stačilo mi, že tu je. Nemusel jsem Sochu zkoumat, o to víc jsem se na ni mohl dívat. Těch pár úrazů, pár skafandrových nemocí, nezaměstnávalo mne natolik, abych nemohl u Sochy trávit západy slunce i východy měsíců, kulminace hvězd i planet, noční větrné bouře, které rozehrály okolní údolí do nejpodivnějších zvuků, které jsem kdy slyšel. A tehdy se mi zdála Socha hotová a úplná, když za hudby nočního větru přicházely nejjasnější hvězdy, aby jí byly démantem čelenky.

Já jako lékař dotýkal jsem se často lidských těl, ať roztřesených horečkou na bílém lůžku, či chladných na mramorových stolech pitev. Někdy jsem přinášel úlevu jejich utrpení, někdy ale palčivě krásnou bolest; to tehdy, když jsem zamkl svůj plášť do skříňky a stal se z lékaře člověkem. Já jako lékař i člověk jsem hleděl na Sochu a stále lépe chápal, co zde Sochař, ten neznámý umělec, zobrazil v kameni. Při sebepečlivějším pohledu jsem nenalézal nic z toho, co jsem znal z obrazů anatomických atlasů, z obrazů rudých svalů a modrých žil. Ani tehdy, když jsem k Soše přistoupil a dotýkal se jí rukama zhrublýma rukavicemi skafandru, nenalézal jsem žádný z tvarů, které jsem byl zvyklý nalézat, a přesto jsem byl stále víc a více přesvědčen, že se nemýlím. Vždyt muž, který žije dlouhá léta v cizině, uvědomuje si detaily rodného města, jeho zákoutí a ulice, živěji než ten, kdo jimi lhostejně prochází každý den. A podobně muž, který jako já léta a léta tráví ve vesmíru, dupaje okovanými podrážkami po ocelových chodbách kosmických lodí nebo pustých skalách cizích světů, ten muž zná ženské tělo nesk nale lépe než milenec, který svou dívku každou noc potkává na svém loži. Nebot teprve vzdálenost dává vyniknout věcem podstatným. A já už se nemohu mýlit.

\- - -

Na tomto místě záznam, který byl nalezen po smrti lékaře, končí. Přes názory některých členů posádky nedoporučuji hledat příliš souvislostí mezi těmito reflexemi a tragickou smrtí jejich autora. Důvod, proč si v těsné blízkosti útvaru nazývaného Socha snal přilbu ochranného skafandru, přestože si byl vědom škodlivosti atmosféry, a proč se pokusil v okamžiku smrti obejmout Sochu, je třeba pokládat za nezjistitelný.

\- x - x - x - x - x -

Na další stránce nabízíme čtenářům - především těm s technickým vzděláním v oblasti výpočetní techniky - práci Zdeňka Wagnera: "Báseň - kolébka počítače".

Je psána v "jazyku počítačů", proto nechť se čtenář, znalý anglické gramatiky nepohoršuje! a čtenář "netechnický" a znalostí jazyka anglického neoplývající se na nás nezlobí!.....

Villoidus

FV SSM 1554

ZDENEK_WAGNER:

COMPUTER CRADLE-SONG

```
//ODD JOB I THINK
//NOW EXEC ANYTHING
//* EVERYONE KNOWS
//SYSIN FOLLOWS

      BEGIN FROM THE PIKE
      INTEGER INTEGRAL
      LOGICAL NONSENSE
      DIMENSION DIMENSIONLESS
      COMMON /COMMONWEALTH/
      FORMAT (A4)
      READ (WITH YOUR EYES, CAREFULLY) WHAT YOU SEE,
      ONCE .OR. TWICE
      IF (YOU WANT) GO TO THE SEA
      WHILE YOUR HEART IS FREE
      DO CLIMB UP ON TREE
      COMPUTE FUNCTION
      THEN CALL ON ME
      I'LL KEEP THE JUNCTION
      PUT DOWN THE RESULTS
      WRITE (LINES) WITH A PEN OF BLUE
      CONTINUE
      RESTORE YOUR MEMORY
      THEN HAVE A CUP OF TEA
      IF (YOU SEE A FIRE) LET IT BE
      LET IT BURN
      RETURN
      CLIMB ON
      AS FAR AS THE TOP
      STOP
      ERRORS: PLENTY
      DATA NONE
      TIME IS SPENT
      END

//DISPOSITION KEEP
//SWEET COMPUTER, SLEEP
//
```

Bohouš Vorel - SATURN '84

Poslední dobou se v edici Saturn ustálila velice záslužná praxe - 3x sovětská sci-fi ročně. V roce 1984 to byla nejprve sbírka povídek Vesmírní detektivové, označená též jako Fantastika 84. Je to ukázka, jak lze delikátně a kultivovaně sloučit detektivní povídku a SF, sice bez velkých efektů, ale zato docela čtivě. Pravda, nápady nejsou tak zcela originální. Sergej Sněgov, vítěz Aelity '83, nechává své oběti hynout následkem nedostatečného ovládání mimozemské techniky /zhmotňování myšlenek v povídce Šíp letící tmou/ či pozemských vynálezů /Muž, který procházel zdí/; zavražděný Gennadije Maximoviče nachází "ferment životadárné síly" v krvi umírajících /Cherchez la Femme!/, Valentina Žuravlevová si střídavě pohrává se způsoby, kterými její hrdina předpovídá budoucí katastrofy /statistické výzkumy nebo nápověda mimozemštanů v povídce Jistý Morgan Robertson/. Nejlepší a dějově nejpropracovanější povídkou je Inspektor sekce užitečných nerostů Ilji Varšavského, příběh tajemné sebevraždy na planetě Melir se špionážní zápletkou. Z hlediska vývoje žánru nic nového, ale docela příjemné čtení na delší cestu vlakem.

Další v řadě byla novela robinsonského typu Slyšel jsem Zemi od Kirilla Bulyčova, známá čtenářům Sedmičky pod názvem Průsmyk. Vzhledem k tomu, že pětinou tohoto svazku je literární studie Ondřeje Neffa Ostrov zvaný Země zabývající se touto novelou a problematikou robinsonád vůbec, byl by její rozbor spíše oním pověstným nošením dříví do lesa. Vzhledem ke spádu, hutnosti a osobitému vtipu Neffova dílka působí spíše jako velice vhodná ukázka.

Třetím svazkem loňské řady je Guljakovského Smrtící mlha, což ovšem není nic jiného než opět ze Sedmičky dobře známá Doba mlhy, přesněji tentokrát již kompletní druhá a třetí část Hydra a Spirála. Těm, kteří neznají originál, bych si dovolil načrtnout stručně děj první části Bílé zvonky Reany. V ní je inspektor Rotanov pověřen rozhodnout o dalším osudu kolonie na planetě Reana, na níž rostou rostrliny s velkými bílými květy a podivnými vlastnostmi. Setkává se zde s posádkou korábu civilizace z Alfa Hydry, která ovládala překonávání časových bariér pomocí energie získané rozpadem planet. Posádka korábu po dlouhém rozhodování nakonec chtěla použít ke startu Reanu, neboť neodhalila pravou strukturu života bílých zvonků na Reaně, a jiná planeta v dosahu nebyla. Katastrofa postihla obě formy života. Zvonkům se podařilo zabránit zničení planety a tím vzaly posádce poslední možnost vrátit se zpět do svého času, ale samy zvolna, ale neodvratně vymírají. To se stalo pět set let před příchodem pozemšťanů. Rotanov spolu s Dubrovem, který první začal tušit, co se děje, nalezli způsob, jak pomoci zvonkům, ale posádka zůstává navěky odtržena od mateřské civilizace. Od ní se Rotanov také dozvídá o žádosti o pomoc z pozemské kolonie na planetě hvězdy Alfa Draka, kterou kdysi dávno navštívili i předkové civilizace z Hydry a zapříčinili pozoruhodný vývoj ljussů. A byly to do jisté míry i omyly událostí na Reaně, které ovlivnily Rotanovovo chování v té části románu, kterou známe. I když první část Doby mlhy je dějově téměř samostatná, přesto by si tento ze sovětské produkce jistě přinejmenším nadprůměrný román zasloužil celistvé vydání. A především původní název, neboť "Smrtící mlha" může sice přilákat některé detektivky milující čtenáře, ale zásadně se rozchází s dějem a hlavně smyslem příběhu.

FV SSM 1556

Potěšitelnou skutečností je ovšem to, že pohled na edici pro rok 1985 nám napovídá, že ono proslulé "do třetice" /mám na mysli Hotel u mrtvého alpinisty z roku 1983/ už máme za sebou a že se letos můžeme těšit na samé dosud u nás nepublikované příběhy. V letošní řadě sci-fi mají v Saturnu vyjít: Gansovskij - Černý kámen, Veltisov - Nokturno prázdnoty a Riziko nesmrtelnosti /Fantastika '85/. Doufejme, že tento chvályhodný počin již napevno zakotvil v editorských plánech Lidového nakladatelství.

Manfred Hausin - LIDOVNA

Lidovna je přístupná každému návštěvníku. K vypůjčení lidí je zapotřebí uživatelského průkazu, který lze vystavit proti předložení občanského průkazu. Uživatelský průkaz je nepřenosný. Jeho ztrátu by měl uživatel ve vlastním zájmu ihned ohlásit.

Pro bedny a klece jsou instalovány bezpečnostní schránky. Každý uživatel si může lidi v policích vyhledat sám nebo požádat o radu pracovníka lidovny. Výpůjční lhůta jsou tři týdny. Lidi však lze vyměnit ještě před uplynutím této lhůty. Prodloužení o další tři týdny je možné, pokud na dotyčného člověka není záznam. V případě překročení výpůjční lhůty je uživatel povinen uhradit poplatek z prodlení, případně náklady za vymáhání. Na přání si lze dát na lidi záznam. Vědce a důstojníky, pokud nejsou v lidovně k dispozici, lze opatřit prostřednictvím mezinárodní výpůjční služby.

V zájmu všech uživatelů prosíme, abyste s lidmi zacházeli šetrně. Při změně adresy nás laskavě informujte.

Uživatelský řád se stvrzuje uživatelovým podpisem na spodním okraji uživatelského průkazu a je závazný. Přehled poplatků je k nahlédnutí v lidovně.

/M.Hausin - Die Menschenei, in: Solaris Story Reader 1982, Bonn 1982, přeložil -jnh85- /

Stručný přehled akcí SF na podzim 1985:

25.-27.10. - Pravidelné podzimní setkání zástupců čs. SF klubů v Šumperku = ŠUMPERK'85

2.- 3.11. - pražský MINICON'85 /-mhv-/

FV SSM 1557